

2020/2012(INL)

15.4.2020

VÉLEMÉNYTERVEZET

a Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság részéről

a Jogi Bizottság részére

a Bizottsághoz intézett ajánlásokkal a mesterséges intelligencia, a robotika és a kapcsolódó technológiák etikai szempontjainak keretéről
(2020/2012(INL))

A vélemény előadója: Alexandra Geese

(Kezdeményezés – az eljárási szabályzat 47. cikke)

(*) Társbizottsági eljárás – az eljárási szabályzat 57. cikke

PA_INL

JAVASLATOK

A Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság felkéri a Jogi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy:

– állásfoglalási indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

Hatály

1. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az uniós szabályozási keret akkor legyen alkalmazandó, ha az Unión belüli fogyasztók algoritmikus rendszer felhasználói vagy alanyai, függetlenül a rendszert kifejlesztő, értékesítő vagy alkalmazó szervezetek letelepedési helyétől;
2. megjegyzi, hogy a keretet az algoritmikus rendszerekre kell alkalmazni, többek között a mesterséges intelligencia, a gépi tanulás, a mélytanulás, az automatizált döntéshozatali folyamatok és a robotika területén;
3. hangsúlyozza, hogy minden jövőbeli szabályozásnak differenciált kockázatalapú megközelítést kell követnie, amely az egyént és a társadalom egészét érő lehetséges károkon alapul, figyelembe véve az algoritmikus rendszer sajátos felhasználási körülményeit; a jogi kötelezettségeket az azonosított kockázati szinttel fokozatosan növelni kell; a legalacsonyabb kockázati kategóriában nem szabad további jogi kötelezettségeket előírni; azok az algoritmikus rendszerek, amelyek kárt okozhatnak az egyénnek, hatással lehetnek az egyén erőforrásokhoz való hozzáférésére, vagy a társadalomban való részvételüket érintik, nem tekinthetők a legalacsonyabb kockázati kategóriába tartozónak; e kockázatalapú megközelítésnek egyértelmű és átlátható szabályokat kell követnie;

Adatgazdálkodás

4. kiemeli az etikai és szabályozási keret fontosságát, többek között különösen az algoritmikus rendszerekben használt adatkészletek minőségére vonatkozó rendelkezéseket, különös tekintettel a felhasznált betanító adatok reprezentatív jellegére, az adatkészletek torzításának megszüntetésére, magukra az algoritmusokra, valamint az adatokra és az aggregálásra vonatkozó normákra;

Fogyasztóvédelem: az algoritmusok átláthatósága és érthetősége

5. úgy véli, hogy a fogyasztókat kellő időben, pártatlanul, könnyen olvashatóan, szabványosítottan és hozzáférhető módon megfelelően tájékoztatni kell az algoritmikus rendszerek létezéséről, folyamatáról, okáról, indokolásáról és lehetséges eredményéről, arról, hogy hogyan lehet elérni egy döntéshozatali hatáskörrel rendelkező embert, valamint arról, hogy hogyan lehet ellenőrizni, érdemben vitatni és korrigálni a rendszer döntéseit;
6. emlékeztet annak fontosságára, hogy a fogyasztók számára hatékony jogorvoslati lehetőségek rendelkezésre állását biztosítsák, és felhívja a tagállamokat annak biztosítására, hogy hozzáférhető, megfizethető, független és hatékony eljárások álljanak rendelkezésre a fogyasztói jogok algoritmikus rendszerek használata révén történő megsértésével kapcsolatos valamennyi panasz pártatlan kivizsgálásának biztosítására,

függetlenül attól, hogy annak forrásai állami vagy magánszektorbeli szereplők;

7. hangsúlyozza, hogy amennyiben közpénzek járulnak hozzá egy algoritmikus rendszer fejlesztéséhez vagy bevezetéséhez, a kódnak, a generált adatoknak – amennyiben azok nem személyhez kötődőek – és a betanított modellnek alapértelmezés szerint nyilvánosnak kell lenniük, többek között az átláthatóság és az újrafelhasználás lehetővé tétele, az egységes piac kiteljesítésének maximalizálása és a piac széttöredezettségének elkerülése érdekében;

Belső piac: a fogyasztók tájékoztatása és figyelemfelhívás

8. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy minden jövőbeli szabályozási keretben megfelelően figyelembe vegyék és képviseljék a perifériára szorult és kiszolgáltatott fogyasztók és csoportok érdekeit; megjegyzi, hogy az algoritmikus rendszerek fogyasztókra gyakorolt hatásainak elemzése céljából az adatokhoz való hozzáférést ki kell terjeszteni a megfelelő felekre, nevezetesen a független kutatókra, a médiára és a civil társadalmi szervezetekre, ugyanakkor teljes mértékben tiszteletben tartva az adatvédelemre és a magánélet védelmére vonatkozó uniós jogszabályokat; emlékeztet annak fontosságára, hogy a fogyasztók képzésben részesüljenek és ismerjék az ahhoz szükséges alapvető készségeket, hogy kezelni tudják az algoritmikus rendszereket, és ezzel megvédjék őket az esetleges kockázatoktól és jogaik sérelmétől;
9. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy ezen a területen magasan képzett szakembereket képezzenek és biztosítsák az ilyen képesítések Unió-szerte történő kölcsönös elismerését;

Piacfelügyelet

10. felhívja az Uniót, hogy alakítson ki európai piacfelügyeleti struktúrát az algoritmikus rendszerek tekintetében, amely iránymutatást, véleményeket és szakértelmet nyújt a tagállami hatóságoknak;
 11. megjegyzi, hogy alapvető fontosságú, hogy a szoftverdokumentáció, az algoritmusok és a felhasznált adatkészletek az uniós jog tiszteletben tartása mellett teljes mértékben hozzáférhetőek legyenek a piacfelügyeleti hatóságok számára; kéri a Bizottságot annak értékelésére, hogy e tekintetben kell-e további előjogokat biztosítani a piacfelügyeleti hatóságok számára;
 12. kéri, hogy minden tagállam jelöljön ki egy illetékes nemzeti hatóságot a rendelkezések alkalmazásának nyomon követésére;
 13. felszólít az algoritmikus rendszerek európai piacfelügyeleti testületének létrehozására az egyenlő versenyfeltételek biztosítása és a belső piac széttöredezettségének elkerülése érdekében, amely az egynél több tagállamban használt algoritmikus rendszerekre vonatkozó különböző határozatok esetén, valamint a nemzeti hatóságok többségének kérésére minősített többséggel és titkos szavazással határoz;
- állásfoglalási indítványának mellékletébe foglalja bele a következő ajánlásokat:

14. ...